

Miljødirektoratet
Postboks 5672
Torgarden
7485 Trondheim

Vår dato: 29.04.2022
Deres dato: 31.08.2021
Vår referanse: AP
Deres referanse: 2021/9496
21/4952

Forslag til ny feltforskrift mv. og endringer i miljølovgivning på Svalbard

Næringslivets Hovedorganisasjon viser til to store høringssaker som gjelder forslag til endringer i Svalbardmiljøloven og tilhørende forskrifter og ny feltsikkerhetsforskrift fra henholdsvis Miljødirektoratet og Justis- og beredskapsdepartementet, begge med høringsfrist 1.5.2022. Vi takker for anledningen til å gi høringssvar i saken og våre høringssvar til begge høringssakene er samlet i dette dokumentet.

Oppsummert er vårt syn på forslagene i høringene følgende:

- Samlet sett fremstår virkningen av forslagene som så gjennomgripende og massive at det kan få alvorlige konsekvenser for næringslivet og samfunnslivet på Svalbard. For mange vil forslagene bety at grunnlaget for fortsatt drift vil bli svært krevende.
- Vi savner en overordnet drøfting, utredning og faktabasert begrunnelse for den samlede virkningen av forslagene, vurdert i lys av en helhetlig svalbardpolitikk for Norge.
- Vi viser også til at næringslivet på Svalbard har fremført flere alternative løsningsforslag som vi ikke kan se er vurdert i høringsnotatet. Forskriftsforslagene bør vurderes på ny, i en regelverksprosess som i langt større grad involverer næringslivet på Svalbard og hensyntar deres dokumenterte erfaringer og beste praksis-arbeid.
- Vi anmoder om at forslaget til de to høringssakene og deres samlede effekter sees i sammenheng, og vurderes på ny etter utredningsinstruksens bestemmelser. Vi anmoder Regelrådet om å foreta en vurdering av om utredningsinstruksens krav er oppfylt.

Innledning

Svalbardmiljølovens formål er å opprettholde et tilnærmet uberørt miljø på Svalbard, og innenfor denne ramme gir loven rom for miljøforsvarlig næringsdrift. Norsk svalbardpolitikk og Norges folkerettslige avtaler er overordnet ramme for rettslig regulering. De overordnede målene for svalbardpolitikken er blant annet en konsekvent og fast håndhevelse av suvereniteten og opprettholdelse av norske samfunn på øygruppen. I så måte er tilrettelegging for et robust bærekraftig næringsliv avgjørende for å kunne bidra til verdiskaping og en positiv samfunnsutvikling i Longyearbyen. Dette er ikke minst aktuelt i dagens krevende sikkerhetspolitiske situasjon.

Næringslivets Hovedorganisasjon, med NHO Arktis i spissen, kjenner næringslivet på Svalbard meget godt. NHO sine medlemsbedrifter på Svalbard står pt for 1 137 årsverk, hvorav 323 årsverk kommer fra medlemsbedrifter i NHO Reiseliv.

Dette er levedyktige bedrifter som har lang erfaring fra drift på Svalbard. NHO fremhever at bedriftene på Svalbard gjennomgående kjennetegnes av bærekraftig virksomhet preget av høy kvalitet. Dette høringsvaret utarbeidet i nær dialog med næringslivet og medlemmer på Svalbard.

Overordnet fremstår forslagene som svært omfattede og inngripende. Vår vurdering er at svært mange av forslagene er av vesentlig betydning. Samlet sett fremstår sumvirkningen av forslagene som så gjennomgripende og massive at det kan få alvorlige konsekvenser for næringslivet og samfunnslivet på Svalbard. For mange vil forslagene bety at grunnlaget for fortsatt drift vil bli svært krevende og føre til mindre aktivitet og mindre bærekraftig verdiskaping på Svalbard. Vi savner en overordnet drøfting, utredning og faktabegrunnelse for sumvirkningen av forslagene, vurdert i lys av en helhetlig svalbardpolitikk for Norge. Slik det står nå, mener vi at forslagene vil bryte med de overordnede målene for Svalbardpolitikken.

Flere av forslagene fremstår som så inngripende at de må stilles særlig strenge krav til begrunnelsen som blir gitt og til konsekvensutredning av forslagene. Utredningsinstruksen fremhever at forslagsstiller skal vurdere om mål kan nås med mindre inngripende tiltak. Vi ser i liten grad spor av dette i høringsforslaget. Vi viser også til at næringslivet på Svalbard har fremført flere alternative løsningsforslag som vi ikke kan se er vurdert i høringsnotatet. Vi mener derfor det bør foretas nye vurderinger i en regelverksprosess som i langt større grad involverer næringslivet på Svalbard og hensyntar deres dokumenterte erfaringer og beste praksis-arbeid.

Forskriftenes formål om en forsvarlig og bærekraftig utvikling på Svalbard

NHO anerkjenner de overordnede miljømålene for bevaring av Svalbardnaturen som høringen viser til. Næringslivet har en sammenfallende interesse med staten i å opprettholde et tilnærmet uberørt naturmiljø på Svalbard med rom for miljøforsvarlig næringsdrift (svalbardmiljøloven § 1). Noe av det som gjør Svalbard unikt som reisemål er nettopp det uberørte og eksotiske, og det er derfor næringslivet på Svalbard tar disse hensynene så seriøst.

Svalbard Reiselivsråd (SR) og AECO har gjennom flere tiår opparbeidet seg solid erfaring i bærekraftig bruk og vern av Svalbardnaturen. Vi anbefaler at Klima- og miljødepartementet og berørte departementer tillegger SR og AECOs dokumenterte erfaring, kunnskap og faktagrunnlag betydelig vekt i regelverksprossessen videre, og vi viser til høringssvarene deres. Foreslåtte, sterkt inngripende avstandskrav til dyreliv, ferdselsforbud, forbud mot telting og leiropphold uten forutgående søknad og tillatelse, passasjerantallskrav på maks 200 pax i verneområdene, bør vurderes på ny med et styrket dokumentert miljøfaglig kunnskapsgrunnlag.

Hensikt og proporsjonalitet for måloppnåelse

Samlet sett fremstår forslagene som meget byrdefulle for næringslivet. Et hovedspørsmål er om de foreslåtte reguleringene er egnet, nødvendige og proporsjonale for å oppnå formålet med reguleringen, og om mindre byrdefulle tiltak er vurdert. Vi skulle gjerne sett at hensynet til forenkling var mer fremtredende og ivaretatt i høringsforslagene.

I forslag om sertifiseringsordning for guider viser vi til Svalbards reiselivsråds bekymring knyttet til foreslåtte sertifiseringsordningen for guider. NHO vil fremheve at sertifisering av guider bør innrettes på en forenklet, kostnadseffektiv og adekvat måte, og bygge på erfaringene til seriøse turoperatører. Svalbard reiselivsråd krever at sine medlemmer følger de vedtatte "Retningslinjer for organisert ferdsel". Videre har næringslivet selv organisert SvalbardGuideOpplæringen (SGO) i 25 år, med mer enn 1000 personer autorisert gjennom kursmodulene. Dette tilsier at Miljødepartementet bør vurdere på ny om næringsaktører i større grad bør være involvert i

fastsettelsen av sertifiseringskrav og med ansvar for praktisk gjennomføring. Vi viser her til forslaget fra Visit Svalbard om å etablere en konsesjonsordning for virksomheter.

Et annet omfattende forslag vi ønsker å trekke fram er straffesanksjonert søknadsplikt om ferdsel, aktivitet eller opphold for turistvirksomheter, individuelle reisende mv. I forslag til ny feltforskrift § 15 foreslås innført søknadsplikt til Sysselmesteren for ferdsel, aktivitet eller opphold. Den ansvarlige for turistvirksomhet/feltvirksomhet plikter å søke Sysselmesteren senest 8 uker før igangsettelse. Individuelle reisende har søknadsfrist 4 uker før aktiviteten starter.

Her vil NHO bemerke at det er en vesensforskjell på en meldeplikt etter gjeldende regelverk, og den foreslåtte straffesanksjonerte søknadsplikten. Det fremstår som uklart om formålet med søknadsplikten er å innføre et tak for antall personer per år som skal få anledning til å oppleve Svalbardnaturen. Videre vil ordningen medføre stor tilførsel av administrative ressurser, både hos Sysselmesteren og hos virksomhetene, for å gi et tilfredsstillende tilbud. Ordningen vil også innebære en usikkerhet knyttet til saksbehandlingstid, skjønnsutøvelse, fare for vilkårlig saksbehandling, etablering av en forsvarlig forvaltningspraksis for ordningen, klageprosess mv. NHO stiller spørsmålsteget ved om den foreslåtte ordningen er proporsjonal, og om en enklere og mer forutsigbar regulering kan oppfylle formålet.

God og formålstjenlig forvaltning og kontroll

Flere hovedforslag fremstår som uforholdsmessig byrdefulle med tung involvering og enkeltsaksbehandling fra offentlig myndighet. Det vil måtte medføre sterk statlig oppbemanning med å føre tilsyn, veiledning og kontroll med regelverket. Vi stiller spørsmål til om enkelte av forslagene som foreligger lar seg gjennomføre i praksis og om dette synes som hensiktsmessig bruk av offentlige ressurser. Det gjelder særlig forslagene om innføring av søknadsplikt for ferdsel (feltforskrift kapittel 6) og ny sertifiseringsordning for guider, som beskrevet ovenfor.

Målrettet oppfølging av ulovlige forhold og styrket tilsynsaktivitet overfor useriøse aktører bør heller prioriteres.

NHO støtter hensikten til forslaget om meldeplikt til Svalbard skattekontor for turistvirksomhet som ikke er hjemmehørende på Svalbard ved virksomhet som varer sammenhengende i mer enn 30 dager. Vi mener det er et egnet virkemiddel for å fremme det seriøse næringslivet på Svalbard. I utgangspunktet kan forslaget bidra til å sikre tilstedeværelse av seriøse bedrifter, men det foreligger ikke avklaringer og vurderinger av hvilke implikasjoner og utfordringer tiltaket kan medføre. På denne bakgrunn kan ikke NHO støtte forslaget slik det foreligger.

NHO støtter forslaget om å innføre internkontroll for virksomheter. Et systematisk arbeid med risikoreduksjon praktiseres i stor utstrekning i reiselivsvirksomhetene på Svalbard allerede, og forslaget vil etter vårt syn styrke det seriøse næringslivet på Svalbard.

Vi støtter forslaget om å gjøre pakkereiseloven gjeldende på Svalbard. Etter det vi kjenner til, opererer bedrifter på Svalbard i det vesentlige i samsvar med pakkereiselovens bestemmelser allerede.

Med vennlig hilsen

NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON

Område Politikk

Per Øyvind Langeland (S)

Avdelingsdirektør

Målfrid Baik (S)

Regiondirektør NHO Arktis

Ole Michael Bjørndal (S)

Fagdirektør næringspolitikk

NHO Reiseliv